

ΑΠΟ ΤΑ ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ

ΜΙΑ ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΣΤΟ ΛΑΒΥΡΙΝΘΟ

Τι διηγείται ο Άγγλος Πάσχευ. Τò μυστηριώδες Κρητικό σπήλαιο. Ο Χουσεΐν Βέης και οι κάτοικοι του Μελιδονίου. Τριακόσιοι χριστιανοί μέσα στο Λαβύρινθο. Η αγωνία τους και ο θάνατός τους. Τι είδε μέσα στη σπηλιά ο Μανωλιός Κερμεζάνης. Μιά περιγραφή του περιγητού Τουρνεφόρ. Βλαστάχνουν οι λίδει :

Στην επαρχία Αποκορώνου της Κρήτης, κοντά στο χωριό Μελιδόνι, υπάρχει ένα θαυμάσιο σπήλαιο, πολύ βαθύ, με στούς και διαδρόμους, το όποιο θεωρείται ως ο αρχαίος Λαβύρινθος, αν και οι αρχαιολόγοι διαφωνούν. Κατά τη μαύρη εποχή της Τουρκοκρατίας, μέσα στο σπήλαιο αυτό συνέβη μία φρικιαστική τραγωδία. Την τραγωδία αυτή την περιγράφει εκτενώς ο Άγγλος περιγητής Πάσχευ, ο οποίος περιώδευσεν την Κρήτη στα 1834 και έγραψε διτομο βιβλίον :

«Υστερα από μισή ώρα πορεία, λέγει ο περιγητής, ανεβήκαμε από το χωριό Μελιδόνι στην είσοδο του σπηλαιού, στο όποιο υπάρχουν οι πικροί όρλιοι σταλακτίτες, πούναι λαμπρότεροι από εκείνους του σπηλαιού της Αντιπόρου. Το Κρητικό αυτό σπήλαιο έχει φοβερή λίπη: Κατά τα τέλη Αυγούστου 1822 ο Χασάν Πασάς έξεστράτευσε από το Χανιά στο Ηράκλειο και έφθασε με το στρατό του στο Μελιδόνι. Οι δυστυχισμένοι χριστιανοί έφευγαν απ' όπου περνούσε ο τρομερός Πασάς. Κ' επειδή θεωρούσαν το σπήλαιο αυτό ως ασφαλές άσυλο για τους αδυνάτους και για κείνους που δε μπορούσαν να γυρίζουν στα βουνά, αποφάσισαν να ζητήσουν καταφύγιο μέσα στη σκοτεινή του τρύπα.

Από συνειδητήθηκαν λοιπόν οι Μελιδονίτες και οι άλλοι κάτοικοι των γειτονικών χωριών, κατέφυγαν στο Λαβύρινθό τους, μ' ένα πλήθος από γυναίκες και παιδιά. Στο βάθος του σπηλαιού εύρησαν και άφθονο νερό. Λίγα τουφέκια έφταναν να υπερασπίσουν την είσοδο του σπηλαιού έναντι πολλοαριθμού έχθρου, και επομένως έπίστευαν τον έαυτό τους ασφαλίσμένο. Ο Πασάς έπέρασε κοντά στο σπήλαιο χωρίς να τους ένοχλήσει. Τότε και αυτοί βγήκαν από τη σπηλιά κ' έγύμναν στα σπίατα τους. Άλλ' η ήσυχία τους δεν εκράτησε πολύ.

Μετά το θάνατο του Χασάν Πασά ανέλαβε την αρχηγία ο Χουσεΐν Βέης και ήρθε με το στρατό του στο Μελιδόνι. Τρομοκρατημένοι οι κάτοικοι, έτρεξαν πάλι να τρυπήσουν στο καταφύγιο τους. Τώρα μάλιστα έπλησαν μαζί τους και τα εκλεκτότερα πράγματα τους, και τα κοπάδια τους και άρκετά τρόφιμα, γιατί ήξεραν καλά ότι όσα ίσταναν πίσω θα τα λεηλατούσαν οι Τούρκοι. Στη δεύτερη αυτή περίπτωση ήταν επάνω από τριακόσες ψυχές.

Ο Χουσεΐν Βέης έστειλε άνθρωπο και τους εκάλει να παραδοθούν. Ο άπεσταλμένος έπυροβολήθη και έπεσε νεκρός. Έξωγιμισμένος ο Χουσεΐν διάταξε έφοδο, αλλά στο πρώτο γιουρούσι 24 από τους άνδρειότερους του Άλβανούς εσωριάστηκαν νεκροί από τις σφαίρες των χριστιανών.

Τότε ο Βέης έστειλε μία χριστιανή γυναίκα στο σπήλαιο, για να τους πη ότι αν πάνε και παραδώσουν τα όπλα τους, δεν θα πάθουν τίποτε. Έκείνη άντι άπαντήσεως, έσοκώσεν την άπεσταλμένη και το σώμα της το έροϊξαν έξω από τη σπηλιά.

Όταν ο Όθωμανός στρατηγός είδε τι συνέβη πήρε ένα λιθάρι και το έροϊξε στην είσοδο της σπηλιάς. Άμέσως οι στρατιώτες του τον έμμηθήκαν, και έτσι το μόνο άνοιγμα, από το όποιο έμπαινε φως και άερας στους χριστιανούς, εκλείσθηκε όλοτελα. Την άλλη μέρα το πρωί, οι Όθωμανοί είδαν ότι οι χριστιανοί, εργασθέντες τη νύχτα, είχαν άνοιξει μία μικρή τρύπα μεσ' από τις πέτρες. Την ξανάφραξαν άμέσως, αλλά και πάλι, την άλλη νύχτα, οι πολιορκούμενοι την άνοιξαν. Η άπόπειρα αυτή να φραχθή το σπήλαιο επανελήφθη πολλές φορές.

Τέλος οι Τούρκοι άπεφάσισαν να βάλουν σε ένεργεια άγριότερα μέσα. Έμάζωσαν άφθονα ξύλα, άχυρα, λιοκούκουτσα και θειάρι, έροϊξαν επάνω λάδι, τα έσώριασαν στην είσοδο του σπηλαιού και έββλαν φωτιά! Μαζορό σύγγεφο καννού έγένεσε τους εδρύχωρους θόλους του σπηλαιού, κάτω απ' τους όποιους οι καταπληκτοί χριστιανοί ήταν συγκεντρωμένοι. Ο δυσώδης και πνιγηρός καπνός έγένεσε τόσο γρήγορα το σπήλαιο, όστε πολλοί γέροντες δεν έλαβαν τον καιρό ν' άκοτρίβηχθούσαν βαθύτερα, στις πολύπλοκες διαίρέσεις του Λαβυρινθού. Έπεσαν κάτω νεκροί από την άσφυξία, και άλλοι έτρεκίζονταν πύ, μέσα βγάζοντας άγρια μουγκριτά...

Ο καπνός τους έσπρωχνε από το θάλαμο της είσοδου στα βαθύτερα διμερίσματα. Πολλοί ακόμα όσώσσο σωριάστηκαν κάτω νεκροί και οι άλλοι, οι περισσότεροι, κατώρθωσαν να ύποχωρήσουν μέσα από τους στενοί διαδρόμους συρόμενοι με τα χέρια και με τα γόνατα, ζητώντας ν' άποφυγουν τη σκληρή τους μοίρα μέσα στις πλάγιες σιές του Λαβυρινθού. Όποιος είχε δυνατότερη καρδιά

και γερότερα πλειόμια άντειχε περισσότερο...

Άλλοίμονο όμως! Και η στοές αυτές, στις όποτες έτρέπωναν, έγέμναν σιγά—σιγά από τον καταστροφικό καπνό. Και έτσι, το πλήθος των χριστιανών που είχε άποτραβηχθεί στις μυστηριώδες στεφες γωνίες και στους στενότερους διαδάλους του Λαβυρινθού είδρε τον ίδιο σκληρό θάνατο όπως και οι άλλοι. Η τραγωδία αυτή δεν εκράτησε πολλή ώρα. Όλοι οι δυστυχισμένοι χριστιανοί έχάθησαν από άσφυξία... Έπροτίμησαν το θάνατο, από την ύποταγή στον Τούρκο, η όποια ήξεραν καλά ότι έσήμαινε σφαγήν των άνδρών και άτίμωσιν των γυναιοκαίδων.

Τέλος η γιγαντιαία φωτιά έσβυσε. Οι Άλβανοί και οι Τουρκοκρητικοί, δύσπιστοι για το άποτέλεσμα της σατανικής των έπινοήσεως, έστεκαν με ύπομονη έντεκα μέρες έξω από το σπήλαιο μη τολμώντες να μπουν.

Τη δωδεκάτη ημέρα είπαν σ' ένα χριστιανό που είχαν αιχμαλωτίσει :

— Θά μής μέσα, θά κοιτάξης τί συμβαίνει και θάρθης να μάς πης.

— Φοβάμαι! έφώναξε ο αιχμάλωτος. Θά με σφάξουν, ό: ως τους δυο άλλους.

— Αν άρνηθής, θά σε σφάξουμε έμεις! τον έφοβέρισε ο Χουσεΐν.

— Αν δεχθής όμως θά σου χαρίσουμε τη ζωή.

Και έτσι ο αιχμάλωτος άναγκάστηκε να ύπακούση. Με φόβο και άγωνία μπήκε μέσα στο Λαβύρινθο όπου είδε άπλωμένη μόνο τη σωπή του τάφου. Έγύμισε τότε τρεμόντας και έλεε στους Όθωμανούς τι είδαν τα μάτια του. Άλλ' αυτοί δεν τον έπίστευαν. Η φιλοποφία τους διέβλεπε παντού δόλον και παγίδα.

— Άδύνατον, είπαν στον αιχμάλωτο. Κάποια μπαμπεσιά μάς ετοιμάζουν οι Κρητικοί... Λοιπόν να έμαρμήξ μέσα και να μάς φέρης για άπόδειξη μερικά όπλα.

Ο αιχμάλωτος έξετέλεσε και τη δεύτερη αυτή διαταγή. Τρεις μέρες άργότερα οι Τούρκοι το άποφάσισαν, και με χίλιες δυο προφυ άξεις έμπήξαν στο σπήλαιο, όπου βρήκαν τα θύματα της θρωαδίας τους και τα έξεγύμνωσαν, πολλά δε και έλόγχισαν!

Μετά τη σκηνή αυτή—και ενώ ακόμη το Στρατηγείο του Χουσεΐν Βέη έμενε στο Μελιδόνι—έξη χριστιανοί που είχαν συγγενείς και φίλους στο τραγικό σπήλαιο, θέλοντες να βεβαιωθούν για την τύχη των ιδικών των, έπληγαν να ίδοιν με τα μάτια τους τί συνέβη. Και οι μόν τρεις έμειναν έξω από το σπήλαιο, ως φρουροί, για να δώσουν είδησι, αν τυχόν κανενας από τους Όθωμανούς έρθη, οι δε άλλοι τρεις έκαναν το σταυρό τους και μπήξαν μέσα. Ο ένας απ' αυτούς όνομαζετο Μανωλιός Κερμεζάνης, οι δε άλλοι ήταν Μελιδονίτες, άπο κείνους που η γυναίκες τους και τα παιδιά τους είχαν κατα-

φύγει στο σπήλαιο.

Πούδς μπορεί να περιγράψη τη σπαραχτική θλίψη των δυστυχισμένων αυτών ανθρώπων, όταν είδαν νεκρά τα παιδιά τους, τις γυναίκες τους, τους φίλους τους, και μάλιστα τα πτώματά τους όλόγιμνα με τα μάτια άνοιχτά, γουρλωμένα απ' την τελευταία άγώνια του θανάτου, τα κορμιά τους λογιχμένα. Η έντύπωσι ήταν τόσο φοβερή, όστε ο ένας από τους Μελιδονίτες αυτούς έτερελλάθη, ο άλλος πέθανε σε είκοσι μέρες από τη λύπη του και ο Μανωλιός Κερμεζάνης έζησε άρκετά χρόνια για να διηγείται κλαίγοντας το φοβερό θέαμα που άντίκρισε.

Όταν με τον καιρό, οι χριστιανοί έγκατεστάθηκαν και πάλι στο Μελιδόνι, έπληγαν με λιτανείες, έμάζεψαν τα κόκκαλα των τριακοσίων αυτών μαρτύρων και τα έθαψαν σε κοινό μνημείο, στο νεκροταφείο του χωριού...

Τον Λαβύρινθο της Κρήτης έχουν έπισκεφθεί και περιγράψει διάφοροι περιγηταί και έπισοτήμονες. Περίεργη είνε η περιγραφή του περιγητού Τουρνεφόρ, ο όποιος έμπήκε στο Λαβύρινθο έξ επαγγέλματος, βοτανικός και έβγηνε... σοφός όρυκτολόγος, πεπειμένος, ότι και η πέρες, όπως τα φυτά, βλαστάνουν και μεγαλώνουν. Ίδου το σχετικό άπόσπασμα :

«Σ' ένα από τα τοιχώματα του Λαβυρινθού είδα πολυάριθμα

Έντρομοι κατέφευγαν στα βάθη του σπηλαιού.

ΕΒΡΑΪΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΚΑΙ ΑΣΤΕΙΑ

"Ενας Έβραιος Ρώσος πηγαίνει σ' ένα παπᾶ νὰ ἐξομολογηθῆ κι' ἐνώ τοῦ λέει τὰ ἁμαρτήματά του, κλέβει τὸ ρολόγι τοῦ ἐξομολογητοῦ του. Καὶ ὅτεκα ἐξακολουθεῖ τὴν ἐξομολόγησι.

— Μεταξὺ τῶν ἄλλων, πάτερ μου, ἔκλεψα καὶ τὸ ρολόγι κά- ποιου καὶ αὐτὴ ἡ πράξις βρῖνέει πολὺ τὴ συνείδησί μου. Σὰς πα- ρακαλῶ πάτερ το γιὰ νὰ πάσῃν ἡ τύψις μου.

Καὶ ἔκαμε μιὰ κίνησι νὰ τοῦ δώσῃ τὸ ρολόγι πού τοῦ εἶχε κλέψει.

— Ἄν καταλαβαίνετε, τοῦ εἶπε ὁ παπᾶς, ὅτι δὲν μπορῶ νὰ δε- χθῶ ἓνα κλεμμένο πράμα. Νὰ τὸ δώσετε σ' ἐκεῖνον πού τὸ εἶχε.

— Ἐπροσπάθησα, πάτερ μου, ἀλλὰ δὲν θέλει νὰ τὸ πάρῃ.

— Τὸν ἐρωτήσατε ἂν τὸ θέλῃ;

— Μάλιστα πάτερ μου.

— Τότε, ἀπήντησε ὁ παπᾶς, ἂν πράγματι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἀρνεῖται νὰ πάρῃ τὸ ρολόγι του, μπορεῖτε νὰ τὸ κρατήσετε χωρὶς τὴ παραμικρὴ τύψι.

Καὶ ὁ κλέψτης ἀπεχαιρέτησε τὸ θῦμα τοῦ ἐντελῶς ἤυχος.

'Ο τραπεζίτης Ζούκερφελδ συνοδεύει ὡς τὸ σταθμὸ τὸ γιού του 'Ααρὸν πού φεύγει γιὰ τὸ ἐξωτερικὸ γιὰ νὰ τελειοποιήσῃ τὶς σπουδῆς του.

Στὸ δρόμο τοῦ δίνει ἓνα σωρὸ συμβουλῆς καὶ μαζὺ μὲ τὰ ἄλλα τοῦ λέει:

— Νὰ κἀνῃς τὴ δουλειά σου σύμφωνα μὲ τὸ συμφέρον σου καὶ νὰ μὴ σὲ πειράξῃ γιὰ τὸ τι λέει ὁ ἓνας καὶ ὁ ἄλ- λος. Νὰ μὴν ἐξεγᾶς τὴν παροιμία ὅτι σκυλ- οὶ πού γαυγίζουν δὲν δαγκάνουν ποτέ.

'Αλλὰ μόλις ἐτελείωσε αὐτὰ τὰ λόγια δύο πελώριοι μαντρόσκυλλοὶ ἐρρίχτησαν γαυ- γίζοντας ἀπάνω στὸν τραπεζίτη. 'Ο Ζού- κερφελδ τρομαγμένος ἐπρόφρασε νὰ κρυφθῆ πίσω ἀπὸ τὴν πόρτα ἐνὸς ἀμαξᾶ καὶ δὲν ἐβγήκε ἀπὸ ἐκεῖ παρά ὅταν ἐπέρσσε ἓνα τέταρτο.

— Μὰ γιὰτι ἐκουφτηγες μπαμπᾶ ; τὸν ρώτησε ὁ 'Ααρὸν. Δὲν μιά εἶπες ὅτι σκυλ- λοὶ πού γαυγίζουν δὲν δαγκάνουν ποτέ ;

— Ναι παιδί μου, ἀπάντησε ὁ Ζούκερ- φελδ. 'Αλλὰ μπορεῖ νὰ εἶνε κανεὶς σίγουρος ὅτι αὐτὰ τὰ παληόσκυλλα ἔχουνε διαβάσει τὴν παροιμία, πού τὸ γράφει αὐτό ;

"Ενας γέρος τοκογλύφος Έβραιος, ἀντι- παθητικὸς σὲ ὅλο τὸν κόσμῳ γιὰ τὶς σκλη- ρές καὶ ἀδικες πράξεις του ἀπέθανε καὶ οἱ συγγενεὶς του ἐκάλεσαν τὸ ραββῖνο καὶ ἀφοῦ τοῦ ὑπεσχέθησαν καλὴ πληρωμὴ τοῦ ἐξήτη- σαν νὰ βγάλῃ κι' ἓνα καλὸ ἐπικηδεῖο λόγο πού νὰ ἐξυμῆ τὶς ἀρετῆς τοῦ μακαρίτη.

Πολλοὶ τὸ ἔμαθαν πὸς ὁ Ραββῖνος ἐπλη- ρώθη γιὰ νὰ ἐξυμῆῃ αὐτὸν τὸν κολασμένο κι' ἐπῆγαν στὴν κηδεῖα μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ ἀκούσουν τί θὰ πῆ. Πράγματι ὁ Ραββῖνος ἐμίλην· ἀπάνω ἀπὸ τὸ νεκρὸ καὶ μαζὺ μὲ ὅλα τ' ἄλλα εἶπε ὅτι ὁ μακαρίτης ἦτο τόσο εὐσβῆς ὥστε τὸ Σάββατο, τὴν ἡμέρα τῆς ἱε- ρᾶς ἀργίας τῶν Έβραίων, δὲν ἐκάπνιζε κἀν, οὔτε ἔγραφε.

'Αφοῦ ἔγινε ἡ κηδεῖα μερικοὶ ἐπῆγαν καὶ εὐρῆκαν τὸ Ραββῖνο.

— Δὲν ἐντρέπηκες νὰ πῆς γι' αὐτὸν τὸν θεομπαίχτη τόσο καλὰ λόγια.

— Δὲν εἶπα ψέμματα, εἶπε ὁ Ραββῖνος. Εἶνε ἀλήθεια ὅτι δὲν ἐκάπνιζε τὸ Σάββατο, γιὰτι ἀπὸ τσιγκουνιά δὲν ἐκάπνιζε καθόλου καὶ δὲν εἶνε ψέμα πὸς δὲν ἔγραφε τὸ Σάββατο γιὰτι ἦταν ἐντε- λῶς ἀγράμματος.

συμβολικὰ γράμματα καὶ σημεῖα. Καλόγηροὶ Ἰησοῦται ἔχουν σκαλίσει ἔχει διάφορες θρησκευτικὲς ἐπιγραφές. Διαβάσαμε τὶς χρονολογίαι 1495, 1560, 1579, 1699. Καὶ ἐμεῖς, σὲ τρεῖς μεριές, ἔχαράξαμε τὸ ἔτος 1700. Στὶς ἐπιγραφῆς αὐτῆς ὑπάρχει κἀτι τὸ ἐπιστημονικῶς ἀξιοπεριέργῳ, πού ἐνίσχυσε τὴ θεωρία μου περὶ βλαστήσεως τῶν πετρῶν, ἡ ὁποῖα ἐδῶ μέσα αὐξάνουν ἀρκετὰ, χωρὶς τὴν ὑπόψια ὅτι δέχονται καὶ τὴν ἐλαχίστην ὕλη ἀπ' ἔξω. "Όταν οἱ ἄνθρωποι ἐ- σκαλίζουν τὰ ὀνόματα τῶν στῶν τοῦτον, ὁ ὁποῖος εἶνε φυσι- κὸς βράχος, δὲν ἐφαντάζοντο καθόλου ὅτι τὰ χαραχθέντα ἀπὸ τὸ σονγιά τους ἀδᾶμια θὰ ἐγέμιζαν καὶ μάλιστα ὅτι ὕστερ' ἀπὸ λίγον καιρὸ θὰ ἐστολίζοντο μ' ἓνα εἶδος ποικιλματος, ὕψους ἐνὸς πόντου, καὶ σὲ ἄλλα ὡς τριῶν πόντων. Καὶ ἔτσι τὰ γράμματα αὐτὰ, πού ἐσκαλίστηκαν στὴν ἐποχὴ τους βαθουλωτὰ, κατήνησαν ἐξέχοντα, ἀναγλυφικὰ !.

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΑΦΗΡΗΜΑΔΕΣ

ΤΑ ΠΑΘΗΜΑΤΑ ΜΕΡΙΚΩΝ ΕΥΓΕΝΩΝ

Οἱ μεγαλοφυεῖς καὶ ἡ ἀφηρημάδα. 'Ο ἀφηρημένος ἀξιωματικὸς καὶ ὁ 'Ερρίκος ὁ Δ'. 'Ο Δουξ ντὲ Σεβρῆς καὶ ὁ ἔξυπνος ἐπισκέπτης του. Γιατὶ ἐκρύβανε ὁ Δουξ ντὲ Σουλλύ. 'Η κληρονομικὴ στειρότης.

"Ενα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα ἀνθρώπινα ἐλαττώματα εἶνε ἀναμ- φισβήτητος, ἡ ἀφηρημάδα. Τὸ ἐλάττωμα αὐτὸ ἐν τούτοις ἀπαντᾶται συνήθως στοὺς ἀνθρώπους τοῦ πνεύματος, στοὺς ποιητᾶς, στοὺς ἐπιστήμονας, στοὺς διανοουμένους...

Μπορεῖ κανεὶς νὰ θεωρητᾶ σοφὸς, διανοούμενος, μέγας καλλι- τέχνης, καὶ μέσα σὲ μιὰ στιγμὴ νὰ γελοιοποιηθῆ ἀπὸ μιὰ γκάφφα, ὀφειλουμένη στὴν ἀφηρημάδα του.

Οἱ πλέον εὐκολα προσβαλλόμενοι ἀπὸ τὴν... ἀσθένειαν αὐτὴν εἶνε οἱ μαθηματικοί. 'Η ἀφηρημάδα τῶν μαθηματικῶν καὶ τῶν ἀστρονό- μων, ἔχει μείνει πράγματι παροιμιώδης. Ἐκτὸς ὅμως ἀπ' αὐτούς, καὶ πολλὰ ἄλλα διάσημα πρόσωπα... διέπρεψαν ἐπὶ ἀφηρημάδῃ. Ἀπὸ τὶς χιλιάδες τῶν σχετικῶν ἀνεκδότων πού ἠναφέρει ἡ ἱστορία, θὰ παραλάβουμε ἐδῶ τὰ πῶ χαρακτηριστικὰ :

Στὸν παλιὸ καιρὸ, ὑπῆρχε ἡ συνήθεια στὴ Γαλλικὴ αὐλῇ, πρὶν λάβῃ ὁ βασιλεὺς μιὰ ὁποιαδήποτε τροφῆ, νὰ τὴν δοκιμάξῃ προηγου- μένος ὁ ἀξιωματικὸς τῆς ὑπηρεσίας. Αὐτὸ γινόταν γιὰ νὰποφευχ- τὰ ἡτυχὸν δηλητηριάσις τῶν φαγητῶν.

'Ο Ταλμᾶν ντὲ Ρεξ λοιπὸν ἀναφέρει ὅτι κάποτε, ὁ ἔχων ἀναλάβει τὴν ὑπηρε- σίαν αὐτὴν αὐλικὸς τοῦ 'Ερρίκου Δ' ἀ- φαιρέθηκε σὲ τέτοιο βαθμὸ πού ἀντὶ νὰ δοκιμῶσῃ ἄλλῶς τὸ κρασί πού βρισκόταν μέσα στὸ ποτήρι τοῦ βασιλέως, τὸ... ἤπιε ὅλο. Οἱ ἄλλοι αὐλικοὶ πού παρευρίσκοντο στὸ βασιλικὸ γεῦμα τὰ ἔχασαν μπρὸς στὴν πράξη του αὐτῆ. 'Ο 'Ερρίκος ἤμους τὸν ἐκοίταξε ἀπαθῶς ὅλη τὴν ὥρα πού ἔπινε τὸ κρασί του. Στὸ τέλος δὲ ἠρκέσθη νὰ πῆ μόνον :

— Καλὰ, βρε ἀδερφέ, δὲν τὸ ἔπιες τοῦλάχιστον... στὴν γυεῖα μου ;...

'Ο Δουξ ντὲ Σουλλύ ἦταν τρομερὰ ἀφη- ρημένος. Μιὰ μέρα πού εἶχε πάει στὴν ἐκκλησία, παρεπονετο πὸς ἐκρύβανε τρο- μερὰ.

— Κι' ὅμως, σήμερα ἔχομε κανονικὴ θερμοκρασία, παρετήρησεν ἓνας φίλος του.

— Τότε, θὰ πῆ πὸς εἰμ' ἄρρωστος... Νοιώθω ὀργῆ σ' ὅλο μου τὸ κορμί..., ἀ- πῆντησεν ὁ Δουξ.

'Ο φίλος του τότε τὸν ἐρώτησε δειλὰ ;

— Μήπως... δὲν ἔχεις ντυθεῖ καλὰ ;

'Ο Δουξ ξεκουμῶσσε τὸ παλτό του γιὰ νὰ ἐξακριβώσῃ κι' ὁ ἴδιος γιὰ ποιὸν λόγῳ ἐκρύβανε. Καὶ τότε μόλις ἀντελήφθη ὅτι εἶχε ἔχασαι ὁ ἀθεόφοβος, νὰ φορέσῃ τό- παντελόνι του !

"Άλλος διάσημος ἀφηρημένος ἦταν ὁ Δουξ ντὲ Σεβρῆς ὁ ὁποῖος εἶχε καταλάβει μέγιστα ἀξιώματα τοῦ κράτους ἐπὶ Λουδοβίκου 14ου.

Μιὰ μέρα—διηγείται ὁ Σαιν-Σιμόν στὰ «'Απομνημονεύματά» του—στὶς δέκα τὸ πρωτὸ τοῦ ἀνήγγειλαν τὸν κ. Σκονέν, πού εἶχε χρη- ματίσει ἄλλοτε οἰκονόμος του... 'Ο ντὲ Σεβρῆς τοῦ παρηγγεῖλε νὰ «περιμένῃ μιῆ ὥρα», ἕως ὅτου τελειώσῃ κἀτι πού ἔγραφε... Ἐν- νοεῖται πὸς πρὶν περάσει ἀκόμη ἡ μιῆ ὥρα ὁ ἀφηρημένος Δουξ εἶχε τελειῶς ἔχασαι τὸν ἐπισκέπτη του. Κατὰ τὶς ἐπὶ τὸ βράδῳ τοῦ τὸν ἀνήγγειλαν καὶ πάλι. «Σ' ἓνα τέταρτο !» ἀπήντησεν ὁ Δουξ. Μετὰ μιῆ ὥρα, τέλος, τὸν ἐκάλεσε στὸ γραφεῖο του.

— 'Ε, φτωχὲ μου Σκονέν ! τοῦ εἶπε μόλις τὸν εἶδε. Σοῦ ζητῶ συγγνώμῃ πού σ' ἔκανα νὰ χάσῃς τὴν ἡμέρα σου !...

— Μὰ δὲν τὴν ἔχασα κῶριε Δουξ, ἀπήντησεν ὁ Σκονέν. Ἐχῶ τὴν τιμὴν νὰ σὰς γνωρίζω ἀρκετὰ καὶ ἔξρω πόσο μπορεῖ νὰ διαρ- κέσῃ «μιῆ ὥρα» δικὴ σας... Μόλις μοῦ παραγγεῖλατε νὰ περιμένα, πετάχθηκα ὡς τὸ Παρίσι, ἔγραφα, κανόνια διάφορες ὑποθέσεις μου, ἔξαγαύρισα καί... νὰ με !

Κόκκαλο ὁ Δουξ !

'Ο Παγκοῦν ἀναφέρει τὸ ἐξῆς ἀνέκδοτο γιὰ κάποιον φίλο του Δουκα.

Κάποτε, μιὰ κυρία τοῦ παρεπονεῖτο πού δὲν εἶχε ἀποκτήσει παιδιά.

— Ἡ μητέρα σας ἀπέκτησε ; τὴν ἐρώτησε ὁ Δουξ.

— Μὰ πὸς, κῶριε !... Βεβαίωτα !.

— Ὑπέθεσα πὸς πιθανὸν νὰ εἰσθε στεῖρα ἐκ... κληρονομι- κότητος !...